

Kompletterande underlag till regeringsuppdrag om geografiska beteckningar

Nationella författningsändringar till följd av EU-förordning om
geografiska beteckningar

Innehåll

1.	Inledning och sammanfattning	4
2.	Författningsförslag	5
2.1	Lag om ändring i lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel	5
2.2	Lag om ändring i lagen (2018:1654) om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel	8
2.3	Förordning om ändring i förordningen (2009:1425) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel	10
2.4	Följdändringar i andra författningar	16
3.	Analys av behovet av kompletterande författningsändringar	17
3.1	Invändningsförfarande på unionsnivå	17
3.2	Övergångsperiod för användning av geografiska beteckningar	18
3.3	Avregistrering av en geografisk beteckning eller en garanterad traditionell specialitet	19
3.4	Förfaranderegler för producenter av färdigförpackade livsmedel	21
3.5	Förteckning över aktörer och kontrollmyndigheter	22
3.6	Föreläggande av leverantörer av marknadsplatser online	23
3.6.1	EU:s förordning om digitala tjänster	23
3.6.2	Föreläggande att agera mot olagligt innehåll	24
3.6.3	Kontroll av efterlevnaden av förordningen	26
3.6.4	Olagligt innehåll av geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter	27
3.6.5	Kontroll av skydd för geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter	28
3.6.6	Relevanta nationella rättsliga eller administrativa myndigheter	29
3.6.7	Förslag till ändring i förordningen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel	32
3.6.8	Finansiering av föreläggande av leverantörer av digitala förmedlingstjänster	33
4.	EU:s tillämpningsförfordningar för förordning (EU) 2024/1143	35
4.1	Genomförandeförordning	35

4.2	Delegerade förordningar	36
4.3	Konsekvenser av de nya tillämpningsförfordningarna	38
4.3.1	Intyg och utdrag ur förteckning över aktörer och kontrollmyndigheter	38

1. Inledning och sammanfattning

Regeringen gav den 14 mars 2024 Livsmedelsverket i uppdrag att analysera behovet av lag- och förordningsändringar med anledning av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1143 om geografiska beteckningar för vin, spritdrycker och jordbruksprodukter samt garanterade traditionella specialiteter och frivilliga kvalitetsbegrepp för jordbruksprodukter¹. Uppdraget redovisades den 27 juni 2024 genom rapporten ”*Nationella författningsändringar till följd av EU-förordning om geografiska beteckningar*”.

Därefter har det kommit fram att det för vissa frågor i förordningen där Sverige som medlemsstat ska eller har getts möjlighet att agera behövs ytterligare bedömningar och författningsförslag. Livsmedelsverket fick därför den 7 oktober 2024 ett kompletterande uppdrag att redogöra för om de möjligheter som ges medlemsstaterna bör nyttjas, förtydliga myndigheternas uppgifter kopplade till förordningen och lämna de ytterligare författningsförslag som behövs.

I denna PM föreslås därför några mindre tillägg till ändringar i lagen och förordningen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel som medför ytterligare möjligheter för Livsmedelsverket att agera samt meddela föreskrifter om förfaranden i samband med ansökningsförfarandet för geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter, såväl i det nationella skedet som i unionsskedet. Livsmedelsverket föreslås bland annat att utpekas som behörig myndighet för att utföra de uppgifter som en medlemsstat har avseende invändningsförfarande på unionsnivå, ges möjlighet att bevilja en övergångsperiod för efterlevnad av produktspecifikationen och att vara behörig myndighet för att kunna begära att kommissionen avregistrerar en geografisk beteckning eller en garanterad traditionell specialitet. Livsmedelsverket föreslås även utpekas som behörig myndighet att kunna förelägga leverantörer av digitala förmedlingstjänster att agera mot olagligt innehåll av geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter. Ett sådant bemyndigande utgör en ny uppgift för Livsmedelsverket och medför att myndigheten framåt behöver följa utvecklingen på området för att bidra till en ändamålsenlig tillämpning av denna möjlighet.

---

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1143 av den 11 april 2024 om geografiska beteckningar för vin, spritdrycker och jordbruksprodukter samt garanterade traditionella specialiteter och frivilliga kvalitetsbegrepp för jordbruksprodukter, om ändring av förordningarna (EU) nr 1308/2013, (EU) 2019/1753 samt om upphävande av förordning (EU) nr 1151/2012.

2. Författningsförslag

Nedan följer ett samlat författningsförslag som omfattar såväl de förslag till ändringar som Livsmedelsverket redovisat i regeringsuppdrag ”Nationella författningsändringar till följd av EU-förordning om geografiska beteckningar” som de kompletterande förslag till ändringar som den här redovisningen föreslår.

2.1 Lag om ändring i lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel

dels att rubriken närmast före 10 a § ska utgå,

dels att rubriken till lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel samt 1, 2 och 10 a §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fem nya paragrafer, 10 b–10 f §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Lag om kontroll av *skyddade beteckningar* på jordbruksprodukter och livsmedel

Föreslagen lydelse

Lag om kontroll av *beteckningar* på jordbruksprodukter och livsmedel

1 §

Denna lag kompletterar

1. *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1151/2012 av den 21 november 2012 om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter och livsmedel, och*
2. *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1753 av den 23 oktober 2019 om unionens åtgärder efter anslutningen till Genèveakten inom Lissabonöverenskommelsen om ursprungs-beteckningar och geografiska beteckningar.*

Denna lag kompletterar

1. *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1753 av den 23 oktober 2019 om unionens åtgärder efter anslutningen till Genèveakten inom Lissabonöverenskommelsen om ursprungs-beteckningar och geografiska beteckningar, och*
2. *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1143 om geografiska beteckningar för vin, spritdrycker och jordbruksprodukter samt garanterade traditionella specialiteter och frivilliga*

kvalitetsbegrepp för jordbruksprodukter, om ändring av förordningarna (EU) nr 1308/2013, (EU) 2019/787 och (EU) 2019/1753 samt om upphävande av förordning (EU) nr 1151/2012.

2 §

Lagen kompletterar även följande förordningar, i de delar de innehåller bestämmelser som rör skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel:

1. *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/787 av den 17 april 2019 om definition beskrivning, presentation och märkning av spritdrycker, användning av namn på spritdrycker i presentationen och märkning av andra livsmedel, skydda av geografiska beteckningar för spritdrycker, användning av jordbruksalkohol och destillat av jordbruksprodukter i alkoholhaltiga drycker samt om upphävande av förordning (EG) nr 110/2008,*
2. *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007,*
3. *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 av den 17 december 2013 om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 352/78, (EG) nr 165/94, (EG) nr 2799/98, (EG) nr 814/2000, (EG) nr 1290/2005 och (EG) nr 485/2008,*
4. *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 251/2014 av den 26 februari 2014 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, aromatiserade vinprodukter och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1601/91, och*
1. *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007,*
2. *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EG) nr 1151/2012, (EU) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74 EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll) och delegerade akter och genomförandeakter till denna förordning, och*
3. *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/787 av den 17 april 2019 om definition beskrivning, presentation och märkning av spritdrycker, användning av*

5. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EG) nr 1151/2012, (EU) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74 EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll) och delegerade akter och genomförandeakter till denna förordning.

namn på spritdrycker i presentationen och märkning av andra livsmedel, skydda av geografiska beteckningar för spritdrycker, användning av jordbruksalkohol och destillat av jordbruksprodukter i alkoholhaltiga drycker samt om upphävande av förordning (EG) nr 110/2008.

10 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för *den som använder sig av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel* att lämna uppgifter om sin verksamhet till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för *aktörer som bedriver verksamhet enligt artikel 2.1 e i förordning (EU) 2024/1143* att lämna uppgifter om sin verksamhet till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

10 b §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om invändningsförfarande i det nationella skedet av en ansökan om registrering av ett namn på en produkt i enlighet med artiklarna 10 och 56 i förordning (EU) 2024/1143.

10 c §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om producentgrupper enligt artiklarna 32.1–3 och 55.2 i förordning (EU) 2024/1143.

10 d §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om införande av ett system med erkända producentgrupper enligt artikel 33 i förordning (EU) 2024/1143.

10 e §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den tidsfrist enligt artikel 17.2 som ska gälla för inlämning enligt artikel 17.1 i förordning (EU) 2024/1143.

10 f §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om förfaranderegler för producenter av färdigförpackade livsmedel enligt artikel 27.2 i förordning (EU) 2024/1143.

2.2 Lag om ändring i lagen (2018:1654) om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel

Härigenom föreskrivs att 1 § i lagen (2018:1654) om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Bestämmelserna i 8 kap. 3–8 §§, 9 kap. och 10 kap. 9 § varumärkeslagen (2010:1877) ska tillämpas vid intrång i den rätt till en beteckning som följer av

1. *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/787 av den 17 april 2019 om definition, beskrivning, presentation och märkning av spritdrycker, användning av namn på spritdrycker i presentationen och märkningen av andra livsmedel, skydd av geografiska beteckningar för spritdrycker, användning av jordbruksalkohol och destillat av jordbruksprodukter i alkoholhaltiga drycker samt om upphävande av förordning (EG) nr 110/2008, i den ursprungliga lydelsen,*
  2. *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1151/2012 av den 21 november 2012 om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter och livsmedel, i den ursprungliga lydelsen,*
  3. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007, i den ursprungliga lydelsen,
  4. *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 251/2014 av den 26 februari 2014 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, aromatiserade vinprodukter och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1601/91, i den ursprungliga lydelsen, eller*
  4. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1753 av den 23 oktober 2019 om
1. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007, i den ursprungliga lydelsen,
  2. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1753 av den 23 oktober 2019 om unionens åtgärder efter anslutningen till Genèveakten inom Lissabonöverenskommelsen om ursprungsbeteckningar och geografiska beteckningar, i den ursprungliga lydelsen, *eller*
  3. *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1143 om geografiska beteckningar för vin, spritdrycker och jordbruksprodukter samt garanterade traditionella specialiteter och frivilliga kvalitetsbegrepp för jordbruksprodukter, om ändring av förordningarna (EU) nr 1308/2013, (EU) 2019/787 och (EU) 2019/1753 samt om upphävande av förordning (EU) nr 1151/2012, i den ursprungliga lydelsen.*

unionens åtgärder efter anslutningen till Genèveakten inom Lissabonöverenskommelsen om ursprungsbeteckningar och geografiska beteckningar, i den ursprungliga lydelsen.

2.3 Förordning om ändring i förordningen (2009:1425) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2009:1425) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel

dels att rubriken till förordningen (2009:1425) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel samt 1, 2, 2 c, 3–4, 6, 10–11, 14 och 15 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas nio nya paragrafer, 2 d–2 g, 10 a–10 e §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Förordning om kontroll av *skyddade beteckningar* på jordbruksprodukter och livsmedel

Föreslagen lydelse

Förordning om kontroll av *beteckningar* på jordbruksprodukter och livsmedel

1 §

Denna förordning innehåller kompletterande bestämmelser till lagen (2009:1424) om kontroll av *skyddade beteckningar* på jordbruksprodukter och livsmedel.

Denna förordning innehåller kompletterande bestämmelser till lagen (2009:1424) om kontroll av *beteckningar* på jordbruksprodukter och livsmedel.

Förordningen kompletterar även Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar

Förordningen kompletterar även Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar

(EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll), i de delar EU-förordningen innehåller bestämmelser som rör skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel.

(EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll), i de delar EU-förordningen innehåller bestämmelser som rör skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel.

2 §

Livsmedelsverket ska ta emot och handlägga ansökningar om registrering av *skyddade beteckningar* på jordbruksprodukter och livsmedel samt ansökningar om ändring av produktspecifikation för och avregistrering av sådana produkter.

Livsmedelsverket ska samråda med Statens jordbruksverk i ärenden som rör sådana jordbruksprodukter som avses i *bilaga I till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1151/2012 av den 21 november 2012 om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter och livsmedel*, vad gäller produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel.

Livsmedelsverket ska ta emot och handlägga ansökningar om registrering av *geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter* på jordbruksprodukter och livsmedel samt ansökningar om ändring av produktspecifikation för och avregistrering av sådana produkter.

Livsmedelsverket ska samråda med Statens jordbruksverk i ärenden som rör sådana jordbruksprodukter som avses i *bilagorna I–III till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1143 av den 11 april 2024 om unionens geografiska beteckningar för vin, spritdrycker och jordbruksprodukter samt garanterade traditionella specialiteter och frivilliga kvalitetsbegrepp för jordbruksprodukter, om ändring av förordningarna (EU) nr 1308/2013, (EU) 2019/787 och (EU) 2019/1753 samt om upphävande av förordning (EU) nr 1151/2012*, vad gäller produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel.

2 c §

Livsmedelsverket ska utföra de uppgifter som en medlemsstat har enligt *artikel 38.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/787 av den 17 april 2019 om definition, beskrivning, presentation och märkning av spritdrycker, användning av namn på spritdrycker i presentationen och märkningen av andra livsmedel, skydd av geografiska beteckningar för spritdrycker, användning av jordbruksalkohol och destillat av jordbruksprodukter i alkoholhaltiga drycker samt om upphävande av förordning (EG) nr 110/2008.*

Livsmedelsverket ska utföra de uppgifter som en medlemsstat har *avseende att föra förteckning över aktörer enligt artiklarna 39, 45, 72.4 och 77 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1143 samt artikel 116 a i Europaparlamentet och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007.*

Livsmedelsverket ska utföra de uppgifter som en medlemsstat har avseende att offentliggöra information om behöriga myndigheter, organ med delegerade uppgifter, produktcertifieringsorgan och fysiska personer för varje produkt som registreras som en geografisk beteckning eller garanterad traditionell specialitet i enlighet med artikel 40.1 och 72.8 i förordning (EU) 2024/1143.

2 d §

Livsmedelsverket ska utföra de uppgifter som en myndighet i en medlemsstat har avseende invändningsförfarande på unionsnivå enligt artikel 17 och meddelande med synpunkter enligt artikel 18.1 i förordning (EU) 2024/1143.

2 e §

Livsmedelsverket får utföra de uppgifter som en medlemsstat har avseende att bevilja en övergångsperiod för efterlevnad enligt artikel 20.6 i förordning (EU) 2024/1143.

2 f §

Livsmedelsverket får begära att kommissionen avregistrerar en geografisk beteckning eller en garanterad traditionell specialitet i enlighet med artiklarna 25.1 och 67 i förordning (EU) 2024/1143.

2 g §

Livsmedelsverket får utfärda förelägganden att agera mot olagligt innehåll i enlighet med artiklarna 43.2 och 75.2 i förordning (EU) 2024/1143.

3 §

Livsmedelsverket ska övervaka att kontrollmyndigheterna fullgör sina förpliktelser enligt lagen (2009:1424) om kontroll av *skyddade beteckningar* på jordbruksprodukter och livsmedel.

Livsmedelsverket ska övervaka att kontrollmyndigheterna fullgör sina förpliktelser enligt lagen (2009:1424) om kontroll av *beteckningar* på jordbruksprodukter och livsmedel.

4 §

Livsmedelsverket får meddela de ytterligare föreskrifter och fatta de beslut i övrigt som behövs som komplettering till de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen (2009:1424) om kontroll av *skyddade beteckningar* på jordbruksprodukter och livsmedel.

Livsmedelsverket får meddela de ytterligare föreskrifter och fatta de beslut i övrigt som behövs som komplettering till de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen (2009:1424) om kontroll av *beteckningar* på jordbruksprodukter och livsmedel.

6 §

Livsmedelsverket är behörig myndighet att utöva offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om sådana jordbruksprodukter som avses i *bilaga I till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1151/2012* vad gäller produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel.

Livsmedelsverket är behörig myndighet att utöva offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om sådana jordbruksprodukter som avses i *bilagorna I–III till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1143* vad gäller produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel.

10 §

Livsmedelsverket får meddela föreskrifter om

1. skyldighet för en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till verket eller en länsstyrelse om den kontrollverksamhet som de bedriver,
  2. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgifter, och
  3. skyldighet för *den som använder sig av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel* att lämna uppgifter om sin verksamhet till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.
1. skyldighet för en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till verket eller en länsstyrelse om den kontrollverksamhet som de bedriver,
  2. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgifter, och
  3. skyldighet för *aktörer som bedriver verksamhet enligt artikel 2.1 e i Europaparlamentet och rådets förordning (EU) 2024/1143* att lämna uppgifter om sin verksamhet till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

10 a §

Livsmedelsverket får meddela föreskrifter om invändningsförfarande i det nationella skedet av en ansökan om registrering av ett namn på en produkt i enlighet med artiklarna 10 och 56 i Europaparlamentet och rådets förordning (EU) 2024/1143.

10 b §

Livsmedelsverket får meddela föreskrifter om producentgrupper enligt artikel 32.1–3 och 55.2 i Europaparlamentet och rådets förordning (EU) 2024/1143.

10 c §

Livsmedelsverket får meddela föreskrifter om införande av ett system med erkända producentgrupper enligt artikel 33 i Europaparlamentet och rådets förordning (EU) 2024/1143.

10 d §

Livsmedelsverket får meddela föreskrifter om en nationell tidsfrist vid invändningsförfarande på unionsnivå enligt artikel 17.2 i förordning (EU) 2024/1143.

10 e §

Livsmedelsverket får meddela föreskrifter om förfaranderegler för producenter av färdigförpackade livsmedel enligt artikel 27.2 i förordning (EU) 2024/1143.

11 §

De kostnader som en kontrollmyndighet får till följd av åtgärder enligt 15 § lagen (2009:1424) om kontroll av *skyddade beteckningar* på jordbruksprodukter och livsmedel, ska ersättas av den som var ägare till jordbruksprodukterna eller livsmedlen när de togs om hand.

De kostnader som en kontrollmyndighet får till följd av åtgärder enligt 15 § lagen (2009:1424) om kontroll av *beteckningar* på jordbruksprodukter och livsmedel, ska ersättas av den som var ägare till jordbruksprodukterna eller livsmedlen när de togs om hand.

14 §

Livsmedelsverket får meddela närmare föreskrifter för verkställigheten av lagen (2009:1424) om kontroll av *skyddade beteckningar* på jordbruksprodukter och livsmedel och denna förordning.

Livsmedelsverket får meddela närmare föreskrifter för verkställigheten av lagen (2009:1424) om kontroll av *beteckningar* på jordbruksprodukter och livsmedel och denna förordning.

Bestämmelser om överklagande finns i 19–20 a §§ lagen (2009:1424) om kontroll av *skyddade beteckningar* på jordbruksprodukter och livsmedel.

Bestämmelser om överklagande finns i 19–20 a §§ lagen (2009:1424) om kontroll av *beteckningar* på jordbruksprodukter och livsmedel.

Livsmedelsverket har noterat en viss inkonsekvens i de förkortade hänvisningarna till EU-rättsakter. De omnämns antingen som ”Europaparlamentet och rådets förordning” eller ”förordning” efterföljt av rättsaktsnummer. I författningsförslagen ovan har Livsmedelsverket utformat förslagen i enlighet med det vanligast förekommande sättet att hänvisa i respektive författning.

2.4 Följdändringar i andra författningar

Med anledning av de föreslagna ändringarna av författningsrubrikerna medför detta även följdändringar i andra författningar som hänvisar till lagen och förordningen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel. Sådana hänvisningar förekommer i offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641), förordning (2009:1426) med instruktion för Livsmedelsverket, förordning (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter och tillkännagivande (2023:85) av de EU-bestämmelser som livsmedelslagen (2006:804) kompletterar.

3. Analys av behovet av kompletterande författningsändringar

Nedan följer bakgrund och analys till de kompletterande författningsändringar som föreslås i denna PM.

3.1 Invändningsförfarande på unionsnivå

Artiklarna 17 och 18 i förordning (EU) 2024/1143 reglerar hur invändningar och synpunkter kan göras under invändningsförfarandet på unionsnivå. Inom tre månader från dagen för offentliggörande av ansökan om registrering får bland annat myndigheterna i en annan medlemsstat, än den från vilken ansökan om registrering i unionsskedet lämnades in, lämna in en invändning till kommissionen, vilket framgår av artikel 17.1. Vidare får enligt artikel 17.2 även en fysisk eller juridisk person, som är etablerad eller bosatt i en annan medlemsstat än den från vilken ansökan om registrering i unionsskedet lämnades in, lämna in en invändning till den medlemsstat där personen är etablerad. Medlemsstaten ska därefter granska och besluta om invändningen ska överlämnas till kommissionen. Medlemsstaten får fastställa en tidsfrist för detta förfarande i sin nationella rätt.

Enligt artikel 18.1 får myndigheten i en annan medlemsstat än varifrån ansökan om registrering i unionsskedet lämnades in även lämna in ett meddelande med synpunkter, som bland annat kan upplysa om felaktigheter eller informera om att annan unionsrätt åsidosatts.

Dessa bestämmelser möjliggör för såväl Livsmedelsverket som svenska företag med berättigat intresse att kunna lämna invändningar om geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter som offentliggjorts av kommissionen.

Livsmedelsverket är enligt 2 § förordningen (2009:1425) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel behörig myndighet att ta emot och handlägga ansökningar från aktörer i Sverige om registrering, ändring och avregistrering av geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter. Livsmedelsverket bedömer dock inte att detta bemyndigande ger stöd för myndigheten att kunna göra invändningar eller lämna meddelanden med synpunkter på ansökningar från andra medlemsstater, såväl på eget initiativ som när de kommer från enskilda eller juridiska

personer bosatta i Sverige. Livsmedelsverket anser att möjligheten att kunna göra detta är viktigt för att kunna tillvarata svenska intressen och bidra till att geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter registreras inom EU på ett rättssäkert sätt.

Mot bakgrund härav föreslås att det i förordningen (2009:1425) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel införs en ny 2 d § med ett bemyndigande för Livsmedelsverket att i enlighet med förordning (EU) 2024/1143 lämna in invändningar och meddelande med synpunkter i enlighet med artiklarna 17.1 och 18.1 och att hantera, granska och lämna in invändningar i enlighet med artikel 17.2. För att Livsmedelsverket ska kunna granska och bedöma en invändning enligt artikel 17.2 inom tidsfristen för vilken invändningar ska lämnas in till kommissionen, är det viktigt att invändningen lämnas in till myndigheten för hantering i god tid före tidsfristens utgång. Livsmedelsverket ser därför även ett behov av att kunna meddela föreskrifter om en nationell tidsfrist för invändningar enligt artikel 17.2. Ett bemyndigande att meddela sådana föreskrifter föreslås därför genom att införa en ny 10 e § i lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel och en ny 10 d § i förordningen (2009:1425) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel.

Livsmedelsverket kan inte bedöma hur många ansökningar från andra medlemsstater som kan aktualisera en invändning eller ett meddelande med synpunkter. Det är dock viktigt att notera att de föreslagna bemyndigandena innebär nya uppgifter för Livsmedelsverket som kan medföra en viss ökad kostnad för handläggning samt genomförande av samråd med sökanden enligt artikel 17.4–6. Om Livsmedelsverket inte ges föreslagna bemyndiganden skulle det leda till att möjligheten att göra invändningar och lämna synpunkter på ansökningar från andra medlemsstater inte kan nyttjas av Sverige, vilket kan missgynna svenska intressen och producentgrupper gentemot producentgrupper i andra medlemsstater.

3.2 Övergångsperiod för användning av geografiska beteckningar

Enligt artikel 20.6 i förordning (EU) 2024/1143 får en medlemsstat bevilja en aktör en övergångsperiod på upp till tio år för kravet att efterleva en produktspecifikation, räknat från den dag då ansökan lämnas till kommissionen. Övergångsperioden får införas under förutsättning att den berörda aktören lagligen har salufört produkten i fråga och kontinuerligt använt namnet under minst fem år innan ansökan lämnades in till medlemsstatens myndigheter. Därutöver gäller att den berörda aktören måste ha påpekat detta i det nationella invändningsförfarande. Medlemsstaten får i enlighet med artikel 20.7 förlänga

övergångsperioden med fem år, om tiden mellan ansökan om registrering i unionsskedet och registreringen av det berörda namnet överstiger fem år.

Syftet med övergångsperioden enligt artikel 20.6 och 7 är att lösa tillfälliga svårigheter och att möjliggöra för fler producenter av produkter med ett namn som ska skyddas att kunna uppfylla kraven i produktspecifikationen. Genom en övergångsperiod för kravet på efterlevnad av produktspecifikationen ges aktörer som inte uppfyller produktspecifikationen mer tid att, med mindre risk för produktionsstörningar, anpassa, ändra eller ställa om sin produktion.

Sverige har inte tidigare utnyttjat möjligheten att bevilja en övergångsperiod i samband med inlämning av ansökan om registrering av en geografisk beteckning och det har inte heller efterfrågats av svenska företag. Livsmedelsverket ser dock en nytta med att denna möjlighet kan bidra till att förenkla för företag som salufört en produkt under samma namn som en geografisk beteckning i mer än fem år. Dessa företag ges då en möjlighet att under en viss tid kunna anpassa sin verksamhet i stället för att riskera att behöva avveckla en produkt eller saluföra den under annat namn.

Mot bakgrund härav föreslås att det i förordningen (2009:1425) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel införs en ny 2 e § med ett bemyndigande för Livsmedelsverket att få bevilja en övergångsperiod i enlighet med artikel 20.6 och 7 i förordning (EU) 2024/1143. Om Livsmedelsverket inte ges detta bemyndigande riskerar det medföra att Sverige inte nyttjar möjligheten att ge företag en tidsfrist för att kunna anpassa sin produktion. Fler svenska företag riskerar då att påverkas negativt av en registrering av en geografisk beteckning.

3.3 Avregistrering av en geografisk beteckning eller en garanterad traditionell specialitet

Genom artiklarna 25 och 67 i förordning (EU) 2024/1143 regleras förfarandet för avregistrering av geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter. En avregistrering kan göras i olika situationer. Exempelvis kan producenterna av en produkt som omfattas av en beteckning begära att beteckningen avregistreras. Om det finns en erkänd producentgrupp är det den enda producentgrupp som har rätt att göra en sådan begäran. Av artikel 25.1 framgår att även kommissionen på eget initiativ, eller på vederbörlig begäran från en medlemsstat, kan avregistrera en geografisk beteckning eller en garanterad traditionell specialitet om vissa förutsättningar är uppfyllda. Förutsättningarna är att efterlevnaden av

kraven i produktspecifikationen inte längre kan säkerställas och att det under minst sju på varandra följande år inte har släppts ut någon produkt på marknaden med den aktuella beteckningen.

För att geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter ska upprätthålla ett gott anseende som kvalitetsprodukter är det viktigt att de produkter som omfattas av skyddet är tillgängliga för konsumenterna och går att hitta på marknaden. Annars riskerar beteckningarna att urvattnas. Därför är det angeläget att produkter som av olika anledningar inte längre tillverkas inte finns kvar i förteckningen över sådana beteckningar, vare sig som publicerade i Sverige eller i kommissionens system eAmbrosia. Utöver att producentgruppen själv kan och bör anmäla önskemål om en avregistrering bör även Livsmedelsverket ha ett bemyndigande att agera om det finns beteckningar som inte längre används.

Livsmedelsverket är enligt 2 § förordningen (2009:1425) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel behörig myndighet att ta emot och handlägga ansökningar från aktörer i Sverige om registrering, ändring och avregistrering av geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter. Livsmedelsverket bedömer att detta bemyndigande omfattar hantering av ansökan om avregistrering från en producentgrupp, men inte ger stöd för en situation där Livsmedelsverket agerar på eget initiativ.

Mot bakgrund härav föreslås att det i förordningen (2009:1425) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel införs en ny 2 f § med ett bemyndigande för Livsmedelsverket att lämna in en begäran till kommissionen om att avregistrera en geografisk beteckning eller en garanterad traditionell specialitet i enlighet med artiklarna 25.1 och 67 i förordning (EU) 2024/1143. På detta sätt kan Sverige agera och bidra till att upprätthålla kvaliteten i systemet för geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter. Detta ger även Livsmedelsverket en möjlighet att företräda svenska företag som kan ha intresse i beteckningar som inte längre nyttjas inom Sverige eller i andra medlemsstater.

Om Livsmedelsverket inte ges detta bemyndigande riskerar det att leda till att det framöver finns registrerade geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter som inte längre är tillgängliga på marknaden. Som exempel kan nämnas att en produkt inte längre produceras på grund av att producentgruppen har upphört att existera. Det skulle också kunna vara så att tillverkningen av produkten i enlighet med produktspecifikationen inte längre kan säkerställas, exempelvis med anledning av bristande tillgång på en ingrediens, och att situationen inte kan avhjälpas genom en ansökan om ändring av produktspecifikationen.

3.4 Förfaranderegler för producenter av färdigförpackade livsmedel

Genom artikel 27.1 i förordning (EU) 2024/1143 regleras hur geografiska beteckningar får användas i namnet och märkningen på en bearbetad produkt som innehåller en ingrediens med geografisk beteckning. Den nya förordningen reglerar också genom artikel 27.2 att om det för en geografisk beteckning finns en erkänd producentgrupp så måste en producent av ett färdigförpackat livsmedel, som önskar använda produkten som en ingrediens i sin produkt och i det färdigförpackade livsmedlets namn, lämna en skriftlig förhandsanmälan till den erkända producentgruppen. Bestämmelsen beskrivs närmare i Livsmedelsverkets redovisning av regeringsuppdrag *”Nationella författningsändringar till följd av EU-förordning om geografiska beteckningar”*. Vidare får en medlemsstat enligt samma artikel föreskriva ytterligare förfaranderegler för producenter av färdigförpackade livsmedel som är etablerade inom dess territorium.

Reglerna om geografiska beteckningar som ingrediens i en bearbetad produkt och system med erkända producentgrupper är nya genom förordning (EU) 2024/1143. Det är därför svårt att bedöma hur det kommer att fungera i praktiken innan medlemsstaterna inför sådana system och börjar tillämpa de nya reglerna. Livsmedelsverket anser att myndigheten behöver följa utvecklingen på området, men ser redan nu en nytta av att vid behov i framtiden kunna meddela kompletterande förfaranderegler som kan bidra till att vägleda svenska företag och kontrollmyndigheter vid tillämpningen av dessa bestämmelser.

Mot bakgrund härav föreslås att det i lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel införs en ny 10 f § och att det i förordningen (2009:1425) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel införs en ny 10 e § med ett bemyndigande för Livsmedelsverket att kunna föreskriva om ytterligare förfaranderegler för producenter av färdigförpackade livsmedel i enlighet med artikel 27.2 i förordning (EU) 2024/1143. Om Livsmedelsverket inte får ett bemyndigande att göra detta, kan det medföra att Sverige inte har möjlighet att anpassa förfaranderegler och förtydliga för svenska företag utifrån svenska förhållanden och företagsperspektiv.

3.5 Förteckning över aktörer och kontrollmyndigheter

Enligt artiklarna 40.1 och 72.8 i förordning (EU) 2024/1143 ska medlemsstaten offentliggöra namn på och adress till de behöriga myndigheter, organ med delegerade uppgifter, produktcertifieringsorgan och fysiska personer som utfört kontroll av överensstämmelse med produktspecifikationen för varje produkt som betecknas med som en geografisk beteckning eller en garanterad traditionell specialitet. Dessa uppgifter ska hållas uppdaterade. Enligt förslag till tillämpningsförfordningar för förordning (EU) 2024/1143 är dessa uppgifter som också ska ingå i det officiella intyg eller utdrag ur förteckningen som medlemsstaten ska upprätta över godkända aktörer i enlighet med artiklarna 45.1 och 77 i samma förordning.

Såsom tidigare har redogjorts för i Livsmedelsverkets redovisning av regeringsuppdrag *”Nationella författningsändringar till följd av EU-förordning om geografiska beteckningar”* föreslås att Livsmedelsverket utpekas som behörig myndighet att hålla och kontinuerligt uppdatera en förteckning över aktörer som bedriver verksamhet enligt produktspecifikationen, enligt artiklarna 39 och 72.4 i förordning (EU) 2024/1143 samt artikel 116 a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter². Livsmedelsverket föreslås även att utpekas som behörig myndighet för den nya uppgiften att utifrån denna förteckning upprätta ett system för tillhandahållande av intyg eller ett utdrag ur samma förteckning. Dessa bemyndigande föreslås föras in i 2 c § i förordningen (2009:1425) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel. Som ett tillägg till den föreslagna lydelsen av 2 c § föreslås ett andra stycke där även uppgiften enligt artiklarna 40.1 och 72.8 i förordning (EU) 2024/1143 införs, så att Livsmedelsverket får bemyndigande att även ansvara för att offentliggöra information om behöriga myndigheter, organ med delegerade uppgifter, produktcertifieringsorgan och fysiska personer för varje produkt som betecknas med en geografisk beteckning eller en garanterad traditionell specialitet. Förslaget ligger i linje med de sedan tidigare föreslagna bemyndigandena och bedöms nödvändigt för att säkerställa att Sverige uppfyller den nya EU-förordningens krav på medlemsstaterna. Om Livsmedelsverket inte ges detta bemyndigande kommer inte förordningens krav på medlemsstaterna i detta avseende att kunna uppfyllas med konsekvensen att svenska producenter av produkter med

---

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EGG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007.

geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter inte får ta del av de fördelar som förordningen ger möjlighet till.

3.6 Föreläggande av leverantörer av marknadsplatser online

3.6.1 EU:s förordning om digitala tjänster

Den inre marknaden för digitala tjänster har hittills i vissa delar reglerats av Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster (e-handelsdirektivet)³ som bland annat reglerar tjänsteleverantörers ansvar för innehåll som tjänstemottagare lagrar hos leverantörer. Sedan e-handelsdirektivet antogs har dock den digitala omvandlingen bidragit till att användandet av förmedlingstjänster idag är en viktig del av unionsmedborgarnas vardag. Konsumenterna kan ingå distansavtal med näringsidkare och såväl företagsanvändare som konsumenter kan sprida och få åtkomst till information och utföra transaktioner på nya sätt. Den ökade användningen av digitala tjänster har dock också lett till nya risker och utmaningar för enskilda, företag och hela samhället.⁴ Till dessa risker hör att olagligt innehåll kan spridas till mycket stora grupper av tjänstemottagare via förmedlingstjänsterna.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 om en inre marknad för digitala tjänster⁵, även känd som Digital Services Act (DSA), harmoniserar reglerna för tillhandahållande av digitala förmedlingstjänster samt kompletterar, och ersätter i vissa delar, e-handelsdirektivet. Genom DSA fastställs ramar för leverantörer av förmedlingstjänsters ansvar, särskilda krav för specifika kategorier av leverantörer samt genomförande och kontroll av efterlevnaden av förordningen. Av artikel 2 i DSA framgår att bestämmelserna tillämpas på förmedlingstjänster som erbjuds till tjänstemottagare, som har sitt etableringsställe eller befinner sig i unionen, oavsett var de leverantörer som tillhandahåller förmedlingstjänsterna har sitt etableringsställe.

Begreppet förmedlingstjänst kan förenklat beskrivas som en tjänst som utgör en infrastruktur för tredje parts innehåll, vara eller tjänst, till exempel ett meddelande, en uppladdad video, ett blogginlägg eller en vara som bjuds ut till försäljning⁶. I artiklarna 4–6 i DSA delas

---

³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden ("Direktiv om elektronisk handel").

⁴ Skäl 1 till förordning (EU) 2022/2065 om digitala tjänster.

⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 av den 19 oktober 2022 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (förordningen om digitala tjänster).

⁶ SOU 2023:2 En inre marknad för digitala tjänster – ansvarsfördelning mellan myndigheter, s. 35.

förmedlingstjänsterna in i olika kategorier; tjänster för enbart vidarebefordran, cachningstjänster och värdtjänster. Till kategorin värdtjänster hör bland annat onlineplattformar, såsom sociala nätverk eller onlineplattformar som möjliggör för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidgare. Även onlinesökmotorer omfattas av DSA:s tillämpningsområde.⁷

DSA:s syfte är att skapa en säker, förutsebar och tillförlitlig onlinemiljö inom EU med utgångspunkt i de grundläggande rättigheterna i den Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, däribland principen om yttrandefrihet och informationsfrihet samt principen om konsumentskydd.⁸ Detta sker genom att leverantörer av förmedlingstjänster bland annat i artiklarna 16–18 i DSA åläggs att inrätta mekanismer och förfaranden för att kunna ta emot och hantera anmälningar om olagligt innehåll på förmedlingstjänsterna.

Med olagligt innehåll avses enligt artikel 3 h i DSA sådan information som i sig eller i förhållande till en verksamhet, däribland försäljning av produkter eller tillhandahållande av tjänster, inte är förenlig med unionsrätten eller gällande rätt i en medlemsstat som står i överensstämmelse med unionsrätten, oavsett denna rätts exakta sakinhåll eller art. Begreppet bör förstås som att det omfattar information, oavsett form, som enligt tillämplig rätt antingen i sig är olaglig, såsom olaglig hatpropaganda eller terrorisminnehåll och olagligt diskriminerade innehåll, eller som blir olagligt genom de regler som är tillämpliga eftersom den avser olaglig verksamhet. Exempel som anges är delning av bilder som visar sexuella övergrepp mot barn, olagligt utbyte av privata bilder utan samtycke, nätstalkning, försäljning av produkter som inte uppfyller kraven eller förfalskade produkter, försäljning av produkter eller tillhandahållande av tjänster i strid med konsumentskyddslagstiftningen, otillåten användning av upphovsrättsskyddat material, olagligt erbjudande av inkvarteringstjänster eller olaglig försäljning av levande djur.⁹ Vad som utgör olagligt innehåll framgår dock inte av DSA utan av annan unionsrätt eller av medlemsstaternas nationella lagar.¹⁰

3.6.2 Föreläggande att agera mot olagligt innehåll

Som huvudregel ansvarar leverantörer av förmedlingstjänster inte för information som tjänstemottagare tillhandahåller genom deras tjänster. Denna ansvarsfrihet förutsätter dock att vissa kriterier är uppfyllda och att leverantören tillhandahåller tjänsterna neutralt genom rent teknisk och automatisk behandling av någon annans information.¹¹ Vidare har leverantörer av

---

⁷ SOU 2023:39 En inre marknad för digitala tjänster – kompletteringar och ändringar i svensk rätt, s. 13 f.

⁸ Skäl 3 till förordning (EU) 2022/2065 om digitala tjänster.

⁹ Ibid skäl 12.

¹⁰ SOU 2023:2 En inre marknad för digitala tjänster – ansvarsfördelning mellan myndigheter, s. 38.

¹¹ Skäl 18 förordning (EU) 2022/2065 om digitala tjänster.

förmedlingstjänster inte heller någon allmän skyldighet att övervaka den information som de överför eller lagrar, eller att undersöka fakta eller omständigheter som tyder på olaglig verksamhet.¹²

Leverantörer av förmedlingstjänster är dock skyldiga att vidta åtgärder när de får kännedom om olagligt innehåll på deras digitala tjänster. Detta kan exempelvis ske genom en anmälan av olagligt innehåll till det system som leverantörer av förmedlingstjänster åläggs att ha enligt DSA, eller genom att en nationell rättslig eller administrativ myndighet förelägger en leverantör att agera mot olagligt innehåll. Rättslig grund för att förelägga en leverantör av en förmedlingstjänst att agera mot olagligt innehåll framgår inte av DSA, utan i likhet med vad som utgör olagligt innehåll, av annan unionsrätt eller av medlemsstaternas nationella lagar. DSA reglerar dock krav på innehåll och förfarande för det fall att ett sådant föreläggande utfärdas med stöd av annan unionsrätt eller nationell lagstiftning.¹³ Begreppet agera mot olagligt innehåll bör förstås som att exempelvis blockera tillgången till en webbsida, att tillfälligt eller permanent stänga ner ett konto, att avlägsna visst innehåll eller att stänga ner betalningsmöjligheter.¹⁴

Ett föreläggande att agera mot olagligt innehåll ska utformas, hanteras och följas upp i enlighet med artikel 9 i DSA. Föreläggandet ska bland annat innehålla uppgift om rättslig grund, motivering och tydlig information som gör det möjligt för leverantören av förmedlingstjänsten att identifiera och lokalisera det berörda olagliga innehållet. Föreläggandet ska också innehålla uppgifter om den utfärdande myndigheten, de prövningsmekanismer som finns tillgängliga för leverantören av förmedlingstjänsten och för den tjänstemottagare som tillhandahållit innehållet och i tillämpliga fall upplysningar om vilken myndighet som ska få information om den verkan som ges åt föreläggandet. I händelse av att ett sådant föreläggande inte följs ska det kunna verkställas i enlighet med respektive medlemsstats nationella lagar.¹⁵ Kravet på att tillhandahålla information om prövningsmekanismer innebär exempelvis att informera om förfarande för att överklaga föreläggandet. DSA möjliggör även för den, enligt samma förordning, nationellt utpekade samordnande kontrollmyndigheten att utveckla nationella verktyg och vägledning för klagomåls- och prövningsmekanismer som är tillämpliga inom respektive medlemsstat.¹⁶

Enligt artikel 9.1 i DSA ska en leverantör av en förmedlingstjänst som får ett föreläggande om att agera mot olagligt innehåll utan onödigt dröjsmål informera den myndighet som utfärdade

---

¹² Skäl 30 förordning (EU) 2022/2065 om digitala tjänster.

¹³ Prop. 2023/24:160 Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digitala tjänster, s. 113.

¹⁴ SOU 2023:39 En inre marknad för digitala tjänster – kompletteringar och ändringar i svensk rätt, s. 82.

¹⁵ Skäl 32 till förordning (EU) 2022/2065 om digitala tjänster.

¹⁶ Ibid skäl 39.

föreläggandet, eller annan eventuell myndighet som anges i föreläggandet, om och när föreläggandet getts verkan. Vidare framgår av artikel 9.3 och 4 i DSA att den myndighet som utfärdar föreläggandet ska sända föreläggandet och den information som mottagits från leverantören till den myndighet som utpekats till samordnare för digitala tjänster i den utfärdande myndighetens medlemsstat. Samordnaren ska i sin tur sända en kopia av föreläggandet till alla andra utpekade samordnare för digitala tjänster inom EU.

3.6.3 Kontroll av efterlevnaden av förordningen

Tillsyn och kontroll av efterlevnaden av DSA delas mellan kommissionen och nationella myndigheter. Tillsynen och kontrollen omfattar de skyldigheter som förordningen ställer upp avseende exempelvis organisatoriska frågor som att leverantörer av förmedlingstjänster ska utse kontaktpunkter och rättsliga företrädare inom EU och tillhandahålla mekanismer för anmälan av olagligt innehåll och hantering av sådana klagomål. Uppdraget att utöva tillsyn och kontroll av efterlevnaden av DSA är dock inte detsamma som innebörden av att vara en sådan nationell rättslig eller administrativ myndighet som kan utfärda ett föreläggande att agera mot olagligt innehåll i enlighet med artikel 9 i DSA och annan unionsrätt eller en medlemsstats nationella lagar.

Av artikel 56 i DSA framgår som huvudregel att medlemsstaterna ska utöva tillsyn över leverantörer av förmedlingstjänster som har sitt huvudsakliga etableringsställe i den egna medlemsstaten. Undantaget är mycket stora onlinesökmotorer och mycket stora onlineplattformar som kontrolleras av kommissionen. Nationella behöriga myndigheter i etableringslandet har dock rätt att utöva tillsyn och kontroll även av dessa leverantörer i vissa delar om kommissionen inte har initierat något förfarande för samma överträdelse, vilket framgår av artikel 56.4 i DSA. Har en leverantör av en förmedlingstjänst varken något etableringsställe eller någon rättslig företrädare i unionen har alla medlemsstater och, när det gäller en leverantör av en mycket stor onlineplattform eller en mycket stor onlinesökmotor, kommissionen befogenhet att utöva tillsyn.

Medlemsstaterna ska nationellt utse en eller flera behöriga myndigheter som ska ansvara för tillsynen av leverantörer av förmedlingstjänster och kontrollen av efterlevnaden av DSA, vilket framgår av artikel 49 i DSA. Vidare ska medlemsstaterna utse en av de behöriga myndigheterna till sin samordnare för digitala tjänster. Samordnaren ska i huvudsak ansvara för att säkerställa samordning på nationell nivå vad gäller alla frågor som rör tillsynen och kontrollen av efterlevnaden av DSA och bidra till en effektiv och konsekvent kontroll inom EU. Behöriga myndigheters undersökningsbefogenheter och befogenheter avseende kontroll av efterlevnad av förordningen följer enligt artikel 49.4 i DSA delvis av artikel 51 i samma förordning och ska delvis kompletteras i nationell lag.

Senast den 17 februari 2024 skulle medlemsstaterna ha utsett en nationell samordnare för digitala tjänster. Den 8 februari 2024 beslutade regeringen att ge Konsumentverket, Mediemyndigheten och Post- och telestyrelsen (PTS) i uppdrag att inom sina respektive sakområden vara behöriga myndigheter enligt DSA. PTS gavs därutöver i uppdrag att vara samordnare för digitala tjänster. Uppdraget gäller till och med utgången av 2024.¹⁷ Parallellt har en utredning om kompletterande bestämmelser till DSA pågått och genom en proposition som beslutades av regeringen i juni 2024 föreslås att bestämmelser om vilken eller vilka myndigheter som ska vara behöriga myndigheter enligt DSA och deras respektive ansvarsområden i fortsättningen bör meddelas i förordning. Det möjliggör för regeringen att ändra både antalet myndigheter och vilka myndigheter som ska utses om det uppkommer ett behov till en sådan ändring. I den föreslagna lagen om kompletterande bestämmelser till DSA införs därför bestämmelser om att den eller de myndigheter som regeringen bestämmer ska vara tillsynsmyndighet enligt lagen och att en sådan tillsynsmyndighet ska vara behörig myndighet enligt DSA. Likaså införs en bestämmelse om att regeringen bestämmer vilken tillsynsmyndighet som ska vara samordnare för digitala tjänster.¹⁸

3.6.4 Olagligt innehåll av geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter

Som konstaterats tidigare framgår vad som är olagligt innehåll av annan unionsrätt än DSA och av varje medlemsstats nationella lagar. I SOU 2023:39 *En inre marknad för digitala tjänster – kompletteringar och ändringar i svensk rätt*, som föregick propositionen med förslag till kompletterande bestämmelser till DSA, genomfördes en kartläggning av svensk rätt för att identifiera sådana föreläggandemöjligheter som avses i artikel 9 i DSA.

Kartläggningen är dock inte uttömmande och det finns därtill otaliga unionsrättsakter, som är direkttillämpliga i medlemsstaterna.¹⁹

En sådan unionsrättsakt är förordning (EU) 2024/1143. Av artiklarna 43 och 75 i den förordningen framgår att all information i samband med reklam för samt främjande och försäljning av produkter som strider mot skyddet av geografiska beteckningar i artiklarna 26 och 27 och skyddet av garanterade traditionella specialiteter i artikel 68 i samma förordning ska anses som olagligt innehåll enligt definitionen i artikel 3 h i DSA. Vidare framgår av samma artiklar att de relevanta nationella rättsliga eller administrativa myndigheterna i

---

¹⁷ Regeringsbeslut 2024-02-08, Fi2024/00301, Uppdrag till Post- och telestyrelsen, Konsumentverket och Mediemyndigheten att vara behöriga myndigheter och till Post- och telestyrelsen att vara samordnare för digitala tjänster enligt EU:s förordning om digitala tjänster.

¹⁸ Prop. 2023/24:160 Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digitala tjänster, s. 32.

¹⁹ SOU 2023:39 En inre marknad för digitala tjänster – kompletteringar och ändringar i svensk rätt, s. 79 ff.

medlemsstaterna i enlighet med artikel 9 i DSA får förelägga en leverantör av en förmedlingstjänst att agera mot sådant olagligt innehåll.

3.6.5 Kontroll av skydd för geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter

Medlemsstaterna ska nationellt utse en eller flera behöriga myndigheter som ska ansvara för kontroll och tillsyn över överensstämmelse med produktspecifikation och användningen av geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter efter det att en produkt har släppts ut på marknaden, vilket framgår av artiklarna 39, 42, 72 och 75 i förordning (EU) 2024/1143. Inom sådan kontroll och tillsyn kan olagligt innehåll i DSA:s mening upptäckas.

I Sverige utförs kontrollen och tillsynen inom ramen för den offentliga livsmedelskontrollen med stöd av 4 § lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel och 5 § förordningen (2009:1425) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, som kompletterar den gamla Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1151/2012 om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter och livsmedel²⁰. Undantaget är jordbruksprodukter som inte är avsedda att användas som livsmedel enligt bilaga I till förordning (EU) nr 1151/2012, numera bilagorna I–III till förordning (EU) 2024/1143. Dessa kontrolleras av Livsmedelsverket i samråd med Jordbruksverket. Som tidigare redogjorts för i Livsmedelsverkets redovisning av regeringsuppdrag ”Nationella författningsändringar till följd av EU-förordning om geografiska beteckningar” framgår den närmare ansvarsfördelningen mellan kontrollmyndigheterna av livsmedelsförordningen (2006:813). När det gäller vin och spritdrycker är det i huvudsak Livsmedelsverket som är ansvarig kontrollmyndighet. För övriga livsmedel är, förutom Livsmedelsverket, även kommunerna och i vissa fall länsstyrelserna ansvariga kontrollmyndigheter.

Kontrollverksamheten är avgiftsfinansierad enligt förordning (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter och Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2021:8) om avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Livsmedelskontrollen omfattar därmed, vad avser kontroll av efterlevnaden av förordning (EU) 2024/1143, livsmedelsföretag, vars livsmedelsanläggning eller verksamhet är registrerad eller godkänd, som producerar och/eller säljer produkter med en geografisk beteckning eller en garanterad traditionell specialitet. Kontrollen omfattar således inte andra

---

²⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1151/2012 av den 21 november 2012 om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter och livsmedel.

aktörer som står utanför livsmedelskedjan, så som exempelvis leverantörer av förmedlingstjänster som tillhandahåller marknadsplatser online för livsmedelsföretag.

3.6.6 Relevanta nationella rättsliga eller administrativa myndigheter

Möjligheten för en relevant nationell rättslig eller administrativ myndighet att enligt artiklarna 43 och 75 i förordning (EU) 2024/1143 förelägga en leverantör av en förmedlingstjänst att agera mot olagligt innehåll som skulle kunna upptäckas inom livsmedelskontrollen för geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter innebär inte att utföra kontroll eller tillsyn över leverantörer av förmedlingstjänster. Däremot utgör ett föreläggande myndighetsutövning gentemot en sådan aktör. Livsmedelsverket bedömer att det inom nuvarande reglering av livsmedelskontrollen inte finns något stöd för kontrollmyndigheterna att i samband med kontrollen kunna utfärda ett föreläggande gentemot någon annan aktör än kontrollobjektet. Något stöd för att förelägga exempelvis en leverantör av en förmedlingstjänst finns således inte.

Däremot anser Livsmedelsverket att det på marknaden finns ett behov av att kunna utfärda sådana förelägganden. Inom e-handeln förekommer försäljning av produkter som strider mot skyddet av geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter i förordning (EU) 2024/1143. För det fall att sådan otillåten användning av beteckningarna upptäcks vid kontroll av ett livsmedelsföretag finns inom ramen för den offentliga livsmedelskontrollen lämpliga administrativa åtgärder att vidta gentemot livsmedelsföretaget, så som ett föreläggande enligt 13 och 14 §§ lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel. För det fall att en produkt med en otillåten användning av beteckningarna skulle säljas på en marknadsplats online av en anonym aktör som inte anmält sig till kontrollsystemet är det dock inte möjligt att vidta en sådan åtgärd. Möjligheten att i enskilda fall kunna förelägga en leverantör av förmedlingstjänster som tillhandahåller marknadsplatsen online att agera mot olagligt innehåll skulle i ett sådant fall kunna bidra till att hindra användningen av geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter i strid med förordning (EU) 2024/1143 och därmed stärka skyddet för produkterna och producentgrupperna.

Även om det är inom den offentliga livsmedelskontrollen som olagligt innehåll av geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter i DSA:s mening i huvudsak upptäcks, har, som beskrivits ovan, kontrollmyndigheterna varken stöd för eller erfarenhet av att agera mot andra aktörer än kontrollobjekten. Leverantörer av förmedlingstjänster skiljer sig också från den typ av aktörer som livsmedelskontrollen omfattar. Att alla kontrollmyndigheter skulle anses vara relevanta nationella rättsliga eller administrativa myndigheter att förelägga

leverantörer av förmedlingstjänster bedöms därför inte som ändamålsenligt. Livsmedelsverket har dock som samordnande myndighet på livsmedelsområdet goda möjligheter att samla in uppgifter och agera mot olagligt innehåll av geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter. (Se avsnitt nedan om resonemang angående reglering av uppgiftsskyldighet.) Livsmedelsverket är också den myndighet som ansvarar för att hantera geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter och har med anledning därav den kompetens och erfarenhet som krävs för att bedöma vad som utgör information som strider mot skyddet av geografiska beteckningar i artiklarna 26 och 27 och skyddet av garanterade traditionella specialiteter i artikel 68 i förordning (EU) 2024/1143. Vidare bedöms denna typ av förelägganden inte komma att aktualiseras i någon större omfattning, varför det vore mer effektivt och förutsebart att ansvaret för hanteringen åligger endast en myndighet. Mot bakgrund härav anser Livsmedelsverket att myndigheten bör vara en sådan relevant nationell rättslig eller administrativ myndighet som, med stöd av ett bemyndigande, ska kunna förelägga leverantörer av förmedlingstjänster.

Livsmedelsverket noterar dock att ett sådant föreläggande innebär en betungande administrativ börda för leverantörer av förmedlingstjänster och därför endast bör utfärdas efter välgrundade avvägningar i enskilda fall. Hanteringen av sådana förelägganden bör därmed ske med ledning av sådana förelägganden som marknadskontrollmyndigheter kan utfärda mot leverantörer av informationssamhällets tjänster i enlighet med artikel 14.4 k i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter.²¹ Enligt den artikeln har en marknadskontrollmyndighet befogenhet att, när inga andra effektiva medel står till buds för att eliminera en allvarlig risk, kräva av den ekonomiska aktören att innehåll som hänvisar till de relaterade produkterna avlägsnas från ett onlinegränssnitt, eller att kräva tydlig visning av en varning till slutanvändarna när de använder ett onlinegränssnitt. Om en begäran i enlighet med det första ledet inte har iakttagits, har en marknadskontrollmyndighet först därefter befogenhet att kräva att leverantörer av informationssamhällets tjänster begränsar åtkomsten till onlinegränssnittet, inbegripet genom att begära att en relevant tredje part genomför sådana åtgärder.²²

En problematik som lyfts i såväl förslag till kompletterande bestämmelser till DSA som förslag till EU:s marknadskontrollförordning är att ett ingripande mot information på digitala förmedlingstjänster kan strida mot den grundlagsskyddade yttrandefriheten. Av 1 kap. 11 § yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) framgår att det är förbjudet för en myndighet eller ett annat

---

²¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011.

²² Jfr artikel 14.4 k i förordning (EU) 2019/1020 och prop. 2021/22:238 Anpassningar till EU:s marknadskontrollförordning – del 2, s. 155.

allmänt organ att på grund av innehållet exempelvis hindra framställning, offentliggörande eller spridning bland allmänheten av ett program eller en teknisk upptagning, om åtgärden inte har stöd i YGL. Ett ingripande mot någon för att han eller hon i ett program eller en teknisk upptagning har missbrukat yttrandefriheten eller medverkat till ett sådant missbruk får inte heller ske utan stöd i YGL. Vidare får inte ingripande mot programmet eller upptagningen ske utan stöd i samma grundlag. Mot bakgrund härav föreslogs i kompletterande bestämmelser till EU:s marknadskontrollförordning att marknadskontrollmyndigheternas befogenhet att ingripa mot ett onlinegränssnitt inte skulle gälla för onlinegränssnitt som skyddas av YGL.²³ I kompletterande bestämmelser till DSA har dock bedömningen gjorts att även om möjligheten att förelägga leverantörer av förmedlingstjänster kan bli tillämplig på leverantörer vars verksamhet skyddas av YGL, så finns inte den rättsliga grunden för sådana förelägganden i DSA, utan i annan unionsrätt eller nationell lagstiftning. Tillämpningen av formkraven i artikel 9 i DSA för ett sådant föreläggande utgör därmed inte en grundlagskonflikt i sig.²⁴ Däremot behöver samma gränsdragning och avvägning avseende yttrandefriheten göras vid utfärdande av föreläggande mot leverantörer av förmedlingstjänster, men utifrån den unionsrätt eller nationella lagstiftning som utgör den rättsliga grunden för föreläggandet. Livsmedelsverket vill belysa vikten av dessa bedömningar i hanteringen av sådana förelägganden och anser att det vidare får klargöras i rättstillämpningen.

Ett föreläggande av en leverantör av förmedlingstjänster att agera mot olagligt innehåll måste dock även mot den bakgrunden utfärdas efter välgrundade avvägningar. Med anledning härav har Livsmedelsverket övervägt om i stället Konsumentverket skulle utpekats som relevant myndighet. Konsumentverkets sakområde överlappar Livsmedelsverkets uppdrag vad avser marknadsföring av livsmedel och Livsmedelsverket anser att myndigheten har mer erfarenhet av bedömningar i marknadsföringsfrågor som tangerar yttrandefriheten. Vidare har Konsumentverket redan utpekats som en av de behöriga myndigheterna att kontrollera efterlevnaden av DSA, vilket skulle minska antalet myndigheter som kontaktar leverantörer av förmedlingstjänster och bidra till effektivitet. Livsmedelsverket konstaterar dock att det är livsmedelskontrollen som ansvarar för att kontrollera livsmedelsinformation i reklam utifrån om den är vilseledande eller utifrån reglerna om närings- och hälsopåståenden. Konsumentverket ansvarar för att granska företags marknadsföring så att den inte är vilseledande eller på andra sätt otydlig. Det betyder att Konsumentverket i vissa fall granskar livsmedelsinformation i marknadsföring från livsmedelsföretag som också kan granskas av en livsmedelskontrollmyndighet. I de fallen ska Konsumentverket kontakta den behöriga

---

²³ Prop. 2021/22:238 Anpassningar till EU:s marknadskontrollförordning – del 2, s. 156.

²⁴ Prop. 2023/24:160 Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digitala tjänster, s. 34.

kontrollmyndigheten när ärendet startar. Konsumentverkets ansvar för tillsyn av företags marknadsföring begränsar därmed inte livsmedelskontrollmyndigheternas ansvar för kontroll enligt livsmedelslagstiftningen. Vid en sammantagen bedömning, och då förordning (EU) 2024/1143 är en del av livsmedelslagstiftningen, anser Livsmedelsverket ändå att det är Livsmedelsverket som bör utpekade som nationell relevant rättslig eller administrativ myndighet.

3.6.7 Förslag till ändring i förordningen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel

Som redogjorts för tidigare omfattar nuvarande bemyndigande att kontrollera efterlevnaden av skyddet för geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter, i 4 § lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel och 5 § förordningen (2009:1425) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, livsmedelsföretag, vars livsmedelsanläggningar eller verksamhet är registrerad eller godkänd, som producerar och/eller säljer produkter med en geografisk beteckning eller en garanterad traditionell specialitet. För att kunna använda möjligheten att förelägga leverantörer av förmedlingstjänster att agera mot olagligt innehåll i strid mot skyddet av geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter i enlighet med artiklarna 43 och 75 i förordning (EU) 2024/1143 bedömer Livsmedelsverket att det krävs ett särskilt utpekande för myndigheten.

Mot bakgrund härav föreslås att det i förordningen (2009:1425) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel införs en ny 2 g § med ett bemyndigande för Livsmedelsverket att kunna utfärda föreläggande att agera mot olagligt innehåll i enlighet med artiklarna 43.2 och 75.2 i förordning (EU) 2024/1143. Detta för att Sverige ska kunna nyttja möjligheten att förelägga leverantörer av förmedlingstjänster att agera mot olagligt innehåll av geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter. Om Livsmedelsverket inte får ett bemyndigande att göra detta, innebär det att Sverige inte har möjlighet att använda det verktyg som getts medlemsstaterna i syfte att hindra användningen av geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter i strid med förordning (EU) 2024/1143 och därmed stärka skyddet för produkterna och producentgrupperna.

När det gäller sanktioner för det fall ett sådant föreläggande inte följs finns inte några bestämmelser om det i förordning (EU) 2024/1143. Livsmedelsverket har inte någon erfarenhet av hur leverantörer av förmedlingstjänster generellt kommer att agera vid mottagandet av ett föreläggande. Livsmedelsverket bedömer därför att det i nuläget inte finns tillräckliga skäl för att införa några bestämmelser om sanktioner i svensk rätt.

Förordningen (2009:1425) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel kompletterar lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel. Genom att införa ett bemyndigande att utfärda förelägganden att agera mot olagligt innehåll i den förordningen medför det att sådana förelägganden omfattas av bestämmelserna om överklagande i lagen som den kompletterar. Av 20 § lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel framgår att beslut av en statlig förvaltningsmyndighet enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EU-bestämmelser som lagen kompletterar får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Därmed uppfylls formkravet i artikel 9 i DSA att den myndighet som utfärdar föreläggandet ska informera om de prövningmekanismer som finns tillgängliga för leverantören av förmedlingstjänster och tjänstemottagaren som tillhandahållit informationen.

Eftersom det är inom den offentliga livsmedelskontrollen som olagligt innehåll av geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter i DSA:s mening i huvudsak upptäcks har Livsmedelsverket även övervägt behovet av en bestämmelse om uppgiftsskyldighet för övriga kontrollmyndigheter inom den offentliga livsmedelskontrollen. I sin roll som samordnade myndighet på livsmedelsområdet får Livsmedelsverket dock ändå viss information på frivillig väg såväl från övriga kontrollmyndigheter som från allmänheten. Mot bakgrund därav, och då behovet av kompletterande bestämmelser med anledning av den nya EU-förordningen om geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter är brådskande, bedömer Livsmedelsverket att en sådan bestämmelse inte är nödvändig i nuläget. Livsmedelsverket får framåt bevaka utvecklingen på området och vid behov göra en hemställan om ändring.

3.6.8 Finansiering av föreläggande av leverantörer av digitala förmedlingstjänster

Livsmedelskontrollens arbete resulterar i upptäckten och bedömningen av att olagligt innehåll som strider mot skyddet av geografiska beteckningar i artiklarna 26 och 27 i förordning (EU) 2024/1143 och skyddet av garanterade traditionella specialiteter i artikel 68 i samma förordning förekommer. Därutöver kräver ett föreläggande av en leverantör av en förmedlingstjänst en inte obetydlig omfattning av hantering och handläggning för att uppfylla kraven som ställs på hur ett sådant föreläggande ska utformas, hanteras och följas upp i enlighet med artikel 9 i DSA.

Kontroll och tillsyn av efterlevnaden av förordning (EU) 2024/1143 och skyddet av geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter är, som redogjorts för tidigare, avgiftsfinansierad inom ramen för den offentliga livsmedelskontrollen. Artiklarna 43

och 75 i samma förordning ger dock inte stöd för att kontrollmyndigheterna ska kontrollera leverantörer av förmedlingstjänster. Tillsyn och kontroll över leverantörer av förmedlingstjänster utförs av de tillsynsmyndigheter som utsetts som behöriga myndigheter enligt DSA. Artiklarna 43 och 75 i förordningen möjliggör endast för kontrollmyndigheterna att förelägga leverantörer av förmedlingstjänster att agera mot olagligt innehåll som strider mot skyddet av geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter, och som upptäcks i samband med den offentliga livsmedelskontrollen, om informationen inte har tillhandahållits av ett livsmedelsföretag vars verksamhet är registrerad eller godkänd.

Leverantörer av förmedlingstjänster är som regel inte livsmedelsföretag som omfattas av den offentliga livsmedelskontrollen. Enligt Livsmedelsverkets bedömning i nuläget kommer inte den här typen av föreläggande att vara särskilt vanligt förekommande avseende geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter. Livsmedelsverket föreslår mot bakgrund härav att handläggningen av sådana förelägganden bör vara anslagsfinansierad. Om livsmedelskontrollen inte får anslag för denna hantering finns en risk för att möjligheten inte nyttjas. Det skulle kunna medföra att skyddet för geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter inte stärks i den omfattning som förordning (EU) 2024/1143 ger medlemsstaterna verktyg för att säkerställa.

4. EU:s tillämpningsförfordningar för förordning (EU) 2024/1143

Reglerna om geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter inom sektorerna jordbruksprodukter, vin och sprit har samlats i en förordning genom förordning (EU) 2024/1143, och därför måste även nuvarande tillämpningsregler ändras. En ny genomförandeförordning och tre delegerade förordningar kommer att beslutas i slutet av december och publiceras och träda ikraft i början av januari 2025.

4.1 Genomförandeförordning

Kommissionens tidigare genomförandeförordningar för jordbrukssektorn, genomförandeförordning (EU) nr 668/2014,²⁵ och för spritsektorn, genomförandeförordning (EU) 2021/1236,²⁶ upphävs genom en ny genomförandeförordning. Den nya genomförandeförordningen ändrar också kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/34²⁷ vad gäller geografiska beteckningar i vinsektorn.

Den nya genomförandeförordningen ska gälla för alla tre sektorer och innehåller regler om:

- a) Förfaranden för ansökan om registrering, för godkännande av unionsändringar, för meddelande av standardändringar, för avregistrering, för förvaltningen av unionens register över geografiska beteckningar, samt upprättandet av ett system för intyg om överensstämmelse för geografiska beteckningar.
- b) Förfaranden för ansökan om registrering, för godkännande av ändringar, för avregistrering, för förvaltningen av unionens register över garanterade traditionella specialiteter, samt upprättandet av ett system för intyg om överensstämmelse för garanterade traditionella specialiteter.
- c) Märkning och meddelanden för geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter.

---

²⁵ Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 668/2014 av den 13 juni 2014 om tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1151/2012 om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter och livsmedel.

²⁶ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/1236 av den 12 maj 2021 om tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/787 vad gäller ansökningar om registrering av geografiska beteckningar för spritdrycker, invändningsförfarandet, ändringar av produktspecifikationer, avregistrering, användning av symbol samt kontroll.

²⁷ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/34 av den 17 oktober 2018 om tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 vad gäller ansökningar om skydd av ursprungsbeteckningar, geografiska beteckningar och traditionella uttryck inom vinsektorn, invändningsförfarandet, ändringar av produktspecifikationer, registret över skyddade namn, avregistrering av skydd och användning av symboler samt för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 vad gäller ett lämpligt system med kontroller.

Den nya genomförandeförordningen har 18 bilagor med förlagor för formulär:

Bilaga I sammanfattande dokument för jordbruksprodukter, vin och för spritdrycker (att användas för ansökningar från tredje land)

Bilaga II invändning mot ansökan om registrering, godkännande av unionsändring eller begäran om avregistrering.

Bilaga III anmälan av resultat av samråd efter invändningsförfarandet.

Bilaga IV ansökan om godkännande av en unionsändring av en produktspecifikation

Bilaga V meddelande om godkännande av en standardändring

Bilaga VI meddelande om godkännande av en tillfällig ändring

Bilaga VII begäran om avregistrering av en geografisk beteckning enligt artikel 25.1

Bilaga VIII begäran om avregistrering av en geografisk beteckning enligt artikel 25.2

Bilaga IX officiellt intyg eller officiell förteckning enligt artikel 45.1

Bilaga X produktspecifikation för en garanterad traditionell specialitet

Bilaga XI invändning garanterad traditionell specialitet mot registrering, ändring eller avregistrering

Bilaga XII anmälan av resultat efter samråd enligt artikel 61.

Bilaga XIII ansökan om ändring av produktspecifikation för garanterad traditionell specialitet

Bilaga XIV begäran om avregistrering av en garanterad traditionell specialitet enligt artikel 67.1

Bilaga XV begäran om avregistrering av en garanterad traditionell specialitet enligt artikel 67.2

Bilaga XVI officiellt intyg eller officiell förteckning för en GTS enligt artikel 77.1

Bilaga XVII reproduktion av unionens symboler

Bilaga XVIII klassificering av produkter som garanterade traditionella specialiteter

4.2 Delegerade förordningar

Tre nya delegerade förordningar ersätter kommissionens nuvarande delegerade förordningar; förordning (EU) nr 664/2014²⁸ (jordbruksprodukter) som upphävs, förordning (EU)

---

²⁸ Kommissionens delegerade förordning (EU) nr 664/2014 av den 18 december 2013 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1151/2012 vad gäller fastställandet av unionssymboler för skyddade ursprungsbeteckningar, skyddade geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter och vad gäller vissa regler om ursprung, vissa procedurregler och vissa kompletterande övergångsbestämmelser.

2021/1235²⁹ (spritdrycker) som upphävs, samt en ny delegerad förordning som ändrar förordning (EU) 2019/34³⁰ (vin).

Den delegerade förordningen som upphäver förordning (EU) nr 664/2014 och som ska gälla för samtliga tre sektorer kompletterar delar av förordning (EU) 2024/1143 enligt nedan.

För geografiska beteckningar:

- i) Förfaranderegler för invändningar.
- ii) Förfaranden för unionsändringar.
- iii) Godkännande och meddelande av standardändringar, inklusive tillfälliga ändringar.
- iv) Förhållandet mellan unionsändringar och standardändringar.
- v) Krav för råvarornas ursprung när det gäller geografiska beteckningar för jordbruksprodukter.

För garanterade traditionella specialiteter:

- i) Förfaranden för ansökan om registrering.
- ii) Förfaranderegler för invändningar.
- iii) Förfaranden för godkännande av ändringar av en produktspecifikation.
- iv) Regler för användning av garanterade traditionella specialiteter för att beteckna en produkt som används som en ingrediens i namnet på en bearbetad produkt.

Den delegerade förordningen som upphäver förordning (EU) 2021/1235 (spritdrycker) innehåller endast upphävandet samt att den ska träda ikraft tre dagar efter publicering i EUT.

Den delegerade förordningen som ändrar förordning (EU) 2019/33³¹ (vin) ersätter titeln på den förordningen och kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU)

---

²⁹ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2021/1235 av den 12 maj 2021 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/787 med regler om ansökningar om registrering av geografiska beteckningar för spritdrycker, ändringar av produktspecifikationer, avregistrering och registret.

³⁰ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/34 av den 17 oktober 2018 om tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 vad gäller ansökningar om skydd av ursprungsbeteckningar, geografiska beteckningar och traditionella uttryck inom vinsektorn, invändningsförfarandet, ändringar av produktspecifikationer, registret över skyddade namn, avregistrering av skydd och användning av symboler samt för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 vad gäller ett lämpligt system med kontroller.

³¹ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/33 av den 17 oktober 2018 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 vad gäller ansökningar om skydd av ursprungsbeteckningar, geografiska beteckningar och traditionella uttryck inom vinsektorn, invändningsförfarandet, begränsningar i fråga om användning, ändringar av produktspecifikationer, avregistrering av skydd samt märkning och presentation.

nr 1308/2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter³² vad gäller följande:

a) För skyddade ursprungsbeteckningar och skyddade geografiska beteckningar inom vinsektorn:

- i) Namn som ska skyddas.
- ii) Ytterligare krav på produktspecifikationer.
- iii) Undantag rörande produktion inom det avgränsade geografiska området.
- iv) Undantag från skyldigheten att använda beteckningar på etiketter.

b) För traditionella uttryck inom vinsektorn:

- i) Ansökningar om skydd.
- ii) Invändningsförfarandet.
- iii) Ändringar.
- iv) Avregistrering.

c) För vinsektorn i allmänhet: märkning och presentation.

Artiklarna 2.2, 3, 4.1 och 7–21 ska utgå.

(1) Artikel 59 ska ersättas med följande:

Språk

Alla dokument och all information som sänds till kommissionen rörande det som föreskrivs i denna förordning ska vara skrivna på ett av unionens officiella språk eller åtföljas av en bestyrkt översättning till något av de språken.

4.3 Konsekvenser av de nya tillämpningsförfordningarna

4.3.1 Intyg och utdrag ur förteckning över aktörer och kontrollmyndigheter

Varje aktör som bedriver en verksamhet som omfattas av produktspecifikationen för en produkt med geografisk beteckning eller en garanterad traditionell specialitet ska anmäla detta till den behöriga myndigheten och medlemsstaten ska hålla en uppdaterad förteckning över

---

³² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79), (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007.

dessa aktörer, enligt artiklarna 39 och 72.4 i förordning (EU) 2024/1143. Livsmedelsverket föreslås utpekats att utföra dessa uppgifter.

Artiklarna 45 och 77 i samma förordning anger vidare att varje aktör vars produkt vid kontroll har visats överensstämma med produktspecifikationen ska ha rätt till ett intyg eller ett utdrag ur förteckningen.

Artikel 17 i den nya genomförandeförordningen till förordning (EU) 2024/1143 reglerar närmare utformningen av sådana intyg eller utdrag. Bland annat framgår att om en medlemsstat väljer att tillämpa ett system med intyg så får det vara i elektronisk form och får göras tillgängligt genom visning på en webbsida som aktören har tillgång till och från vilken aktören kan ladda ner intyget. Om medlemsstaten istället väljer att tillämpa ett system med utdrag ur förteckningen ska det vara i elektronisk form och göras tillgängligt genom visning på en webbsida som aktören har tillgång till och från vilken aktören kan ladda ned ett officiellt utdrag ur motsvarande förteckning.

Av vikt för bedömningen av omfattningen av det system som Livsmedelsverket behöver bygga upp för att uppfylla förordningens krav enligt artiklarna 45 och 77 är valet av om myndigheten ska tillhandahålla ett intyg eller ett utdrag. För det fall att myndigheten väljer att utfärda intyg kan det ske på både elektronisk väg eller genom manuell handläggning. Väljer myndigheten istället att tillhandahålla utdrag ur sin förteckning innebär det att förteckningen måste omfattas av ett system som kan generera sådana elektroniska utdrag som kan göras tillgängliga online.